

Datum

2020-06-26

Botniska korridorens synpunkter i revideringen av direktivet om infrastruktur för alternativa bränslen - Utsläppsnåla fordon: förbättringar av EU:s tank- och laddinfrastruktur

Bakom samarbetet Botniska korridoren står regionerna Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland, Jämtland Härjedalen, Gävleborg, Dalarna och Örebro län.

Botniska korridoren anser att

- Den gröna givna bör vägleda omställningen av EU:s transportsektor.
- Det krävs en kombination av flera insatser och lösningar för att nå EU:s klimatmål, bland annat elektrifiering, klimatneutrala biobränslen och innovativa transportlösningar, särskilt för *first and last mile*.
- Direktivet för infrastruktur för alternativa bränslen bör inkludera fler transportsätt som till exempel järnväg och luftfart.
- All EU-lagstiftning rörande alternativa bränslen bör ta hänsyn till ett bränsles totala klimatpåverkan utifrån en livscykelanalys.
- Det krävs andra incitament än endast företagsekonomiska för att stötta utbyggnaden av infrastruktur för alternativa bränslen, särskilt i glesbefolkade områden.
- Incitament och regelverk måste även möjliggöra stöd till utbyggnaden av fullskaleanläggningar för både biodrivmedel och bioraffinaderier.
- Det behövs en grön återhämtning efter pandemin covid-19, med omfattande klimatsmarta satsningar inom transportsektorn.

Botniska korridoren är den transportkorridor som går från Örebro och Stockholm runt Bottenviken i Sverige till Helsingfors, Finland. Den utgör Sveriges enda järnvägskoppling till Finland och via Mittbanan och Malmbanan, några av EU:s viktigaste kopplingar till Norge. Den är en viktig del av det europeiska stomnätet och föreslås av EU-kommissionen, Europaparlamentet och medlemsstaterna att ingå i stomnätskorridorerna från den 1 januari 2021.

Samarbetet Botniska korridoren samlar de sju nordliga regionalt utvecklingsansvariga aktörerna vars geografi utgör 72 procent av Sveriges yta med syfte att stärka transportinfrastrukturen och förbättra förbindelserna mellan norra Sverige och övriga Europa och knyta samma norra Skandinavien. Denna del av Europa utgör en betydelsefull del av EU:s ekonomi och spelar en stor roll i hela Europas industriutveckling, då de har en lång tradition av gruv- och skogsbruk. Idag sker 90 procent av EU:s produktion av järnmalm i norra Sverige och stor del av EU:s skogsråvara

kommer från våra regioner, vilket också har stor betydelse för framväxten av den biobaserade ekonomin och framställning av massa, papper, sågat trä, biodrivmedel och biomassa. Botniska korridoren anser att direktivet för alternativa bränslen bör ytterligare främja användningen av biobaserade bränslen. Genom sina rika naturresurser har norra Sverige stora möjligheter att bidra till den gröna omställningen. Många insatser pågår redan, inte minst bland de energiintensiva industrierna, vilket underlättas av en stor tillgång på förnybara energikällor såsom vindkraft, vattenkraft och bioenergi samt på biomassa utifrån rest- och sidoströmmar inom skogsindustrin. Detta ger unika förutsättningar för produktion av biodrivmedel, vilka är oumbärliga i övergången till ett hållbart energisystem.

Regionerna i samarbetet Botniska korridoren välkomnar EU:s nya tillväxtstrategi, den europeiska gröna given, som ska se till att klimataspekterna genomsyrar all EU-politik framöver i strävan mot ett klimatneutralt Europa år 2050. Ett hållbart transportsystem är avgörande för att nå satta klimat- och miljömål. För att nå dit krävs en kombination av flera insatser och lösningar där ett flertal frågor kan behöva drivas parallellt, däribland:

- Sömlös multimodalitet
- Fortsatt fokus på elektrifiering för att integrera icke elektrifierad järnväg med det övriga systemet
- Överflyttning av gods från väg till järnväg och sjöfart
- Infrastruktur för alternativa drivmedel/bränslen till exempel snabbaddare för elbilar, vätgas och biogas.
- Ökad produktion av klimatneutrala biobränslen
- Ökad överföringskapacitet i elnätet, vilket är strategiskt såväl för omställning av transportsystemet som möjligheten för fortsatta etableringar av företag etc.
- Innovativa transportlösningar, såsom HCT (high capacity transport) och elvägar för *first och last mile*

Botniska korridoren anser att målen i direktivet om distribution av alternativa bränslen (2014/94 / EU) fortfarande är aktuella, det vill säga att öka investeringarna och säkerställa driftskompatibilitet för infrastruktur för alternativa bränslen, öka konsumenternas medvetenhet om alternativt drivna fordon samt säkerställa integrering av elektromobilitet i elsystemet. Det krävs en helhetssyn som omfattar både nya lösningar och beteendeförändringar för att klara omställningen inom drivmedelsbranschen. För att uppmuntra fortsatt forskning och innovation inom området, anser regionerna inom Botniska korridoren att direktivet bör öppna upp för att inkludera nya miljövänliga drivmedelslösningar. Vidare behövs också arbeta med ett förändrat beteende inom transportsektorn, där bilanvändningen minskar och kollektivtrafikresandet ökar, samt där godstransporter i största möjliga sker via järnväg och sjöfart.

Vi anser vidare att direktivet bör inkludera andra transportsätt som till exempel järnväg och luftfart. Elektrifiering bör vara ett av huvudfokuset, både gällande järnvägssträckor och skapandet av nya möjligheter för elflyg. I norra Sverige pågår ett antal projekt med syfte att minska flygsektorns miljö- och klimatpåverkan, med ett särskilt fokus på eldrivet flyg för korta distanser, något som kan få stor betydelse för inom regionala och riksgränsöverskridande förbindelser. Erfarenheterna från dessa projekt kan förhoppningsvis vara till nytta för den Europeiska unionen som helhet. Vidare bör direktivet även uppmuntra användningen av exempelvis biodiesel för diesellokomotiv på järnvägssträckor som ännu inte elektrifierats.

Gällande bedömning av hållbarhetsgraden av alternativa bränslen, anser regionerna inom samarbetet Botniska korridoren att all EU-lagstiftning inom området bör ta hänsyn till ett bränsles totala klimatpåverkan. Detta genom att utgå från en livscykelbedömning, som omfattar samtliga delar, såsom utvinning av råmaterial, produktion och transport, och inte endast de utsläpp som uppstår när bränslet används.

Infrastrukturen för fordonsel i form av snabbladdning för elektrifierade personbilar är relativt underutvecklad i norra Sverige, och den nuvarande infrastrukturen för övriga alternativa bränslen, såsom vätgas, är mycket begränsad och i behov av ytterligare åtgärder. Norra Sverige hör till de mest glesbefolkade delarna av Europa, vilket innebär att det krävs andra incitament än endast företagsekonomiska för att stötta utbyggnaden av infrastruktur för alternativa bränslen. För att gynna biobränsle och jetbränsle framför fossila lösningar, krävs det på kort och medellång sikt en långsiktig incitamentsstruktur genom skattesystemet eller subventioner på efterfrågan, för att kompensera att de fossila lösningarna i nuläget är billigare att producera. Skälet till det är att miljoner år gjort en stor del av jobbet åt oljan. När växtrester pressats samman i berget till olja kan den fossila källan helt enkelt ta bort ett processteg. Alla biobränslelösningar måste inkludera denna första nedbrytning av skog eller åkergröda, vilket blir en konkurrensnackdel ur kostnadsperspektiv.

Detta kräver också en harmonisering och flexibilitet mellan olika lagliga ramverk och Botniska korridoren vill understryka vikten av att initiativ, regelverk och stödåtgärder präglas av en stark regional dimension. Botniska Korridoren välkomnar således kommissionens pågående arbete med att se om statsstödsreglerna för att överse hur väl de stämmer överens med målsättningarna i den gröna given. Botniska korridoren anser att det måste skapas tydligare långsiktiga ekonomiska incitament för biodrivmedel, såsom flytande biogas, som utgör en viktig ersättning av fossilbränslen för tung trafik men som i nuläget endast produceras i mycket liten skala. Vidare vill regionerna bakom Botniska korridoren understryka vikten av att främja utbyggnaden av fullskaleanläggningar för både biodrivmedel och bioraffinaderier. Forskning och innovation inom området bioekonomi och biodrivmedel har kommit väldigt långt och

idag står redan en handfull nyckelfärdiga tekniker redo att skalas upp. I norra Sverige finns mycket goda förutsättningar för uppskalning, tillgången på naturresurser är god och processteknisk kompetens finns i överflöd.

Det är viktigt med ett fungerande direktiv för alternativa bränslen som kan stödja omställningen till koldioxidneutral fordonsflotta i Europa, särskilt när all kraft går åt till att hantera covid-19-krisen, riskerar annat att få stå tillbaka, som till exempel viktiga klimatsatsningar. Regionerna som samarbetar inom Botniska korridoren understryker vikten av att de massiva investeringar som krävs för ekonomisk återhämtning i Europa ska vara gröna och hållbara samt gynna en konkurrenskraftig inre marknad. Ett utbyggt hållbart och klimatvänligt transportsystem i norra Sverige skulle gynna både Sverige och EU och säkra upp gods- och passagerartrafik både till vardags och i framtida kriser.